

มูลนิธิสถาบันอนาคตไทยศึกษา
THAILAND FUTURE
FOUNDATION

ประเทศไทย: คนป่วยใหม่ของเอเชีย?

เศรษฐวุฒิ สุทธิวานฤพนธ์

ศิริกัญญา ตันสกุล

สถาบันอนาคตไทยศึกษา

บทความสำหรับงานเสวนา Thaiublica Forum 2015 วันที่ 30 มีนาคม 2558

ประเทศไทยได้รับฉายาคนป่วยคนใหม่
ของเอเชียเพราะอาการล้มหลังเพื่อน
บ้านเริ่มชัดเจนมากขึ้น ตัวเลขที่เห็นได้ชัด
และได้รับความสนใจก็คืออัตราการเติบโตของไทย
เมื่อเทียบกับเพื่อนบ้านจากรูปที่ 1 เราสามารถเห็น
ได้ว่า 10 ปีที่ผ่านมาจีดีพีของประเทศไทยเพิ่มขึ้น
เพียง 32% รั้งท้ายบรรดาเพื่อนบ้านอย่าง เวียดนาม
(โต 68%) อินโดนีเซีย (63%) หรือฟิลิปปินส์ (60%)
แต่นอกจากอาการเติบโตทางเศรษฐกิจ ประเทศไทย
ก็มีอาการล้มหลังเพื่อนบ้านอื่นๆ ที่ชัดเจน เช่น เรา
ไม่สามารถไล่ตามประเทศที่เจริญกว่าเราอย่าง
มาเลเซียได้ เห็นได้จากสัดส่วนรายจ่ายวิจัยและ
พัฒนาต่อจีดีพีของเราซึ่งถึงแม้จะเพิ่มขึ้นมากในช่วง
หลัง แต่ก็ยังไม่ถึงครึ่งของมาเลเซีย ในขณะที่เดียวกัน
เราก็ไม่สามารถทิ้งตัวห่างจากคู่แข่งใหม่ใหม่อย่าง
เวียดนาม เมื่อ 20 ปีก่อนการลงทุนโดยตรงของไทย
เคยมากกว่าเวียดนาม 14 เท่า แต่เวลาผ่านไป ระดับ
การลงทุนโดยตรงของสองประเทศต่างกันเพียง 1.5
เท่า ถึงแม้ว่าขนาดเศรษฐกิจเวียดนามยังไม่ถึง
ครึ่งหนึ่งของไทยก็ตาม (ดูรูปที่ 2)

แต่จริง ๆ แล้วประเทศไทยป่วยมานานมากแล้ว.
ถ้าเราย้อนหลังไปเมื่อ 20 กว่าปีก่อนจะเห็นว่า
สัดส่วนการส่งออกของไทยในตลาดโลกอยู่ที่ 1.7%
แต่ได้ค่อยค่อยกลับลงมาเหลือที่ 1.3% เช่นเดียวกัน

สัดส่วนของการลงทุนโดยตรงจากโลกของเราเคยอยู่
ที่ 1.2% แต่ก็ลดลงมาเหลือ 0.9% (รูปที่ 3) และ
อาการป่วยไม่ได้เป็นเฉพาะเรื่องเศรษฐกิจเช่นการ
เติบโตของจีดีพีส่งออกหรือการลงทุน แต่เป็นกับ
อาการป่วยในเรื่องพื้นฐานมาก ๆ เช่นประสิทธิภาพ
แรงงานที่ต่ำ ความเหลื่อมล้ำที่สูง ขาดการวิจัยพัฒนา
นวัตกรรม ฯลฯ แต่ยังรวมถึงอาการป่วยทางด้าน
สังคม เช่น เด็กและเยาวชนซึ่งมีคดีติดตัวมากขึ้น
เรื่อย ๆ หรือไม่ก็กลายเป็นแม่คนก่อนวัยอันควร
ด้านสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงแทบทุกด้าน พลังงาน
ถูกใช้อย่างสิ้นเปลือง และที่สำคัญคือเรื่องธรรมาภิ
บาลที่เสื่อมถอยลงในด้านประสิทธิภาพภาครัฐ และ
การแก้ปัญหาคอร์รัปชัน

ที่ผ่านมา คนป่วยยังไม่ได้รับการรักษาที่ถูกทาง
จากหมอ ถ้าเราย้อนหลังกลับไป 10 ปีประเทศไทย
มีรัฐบาล 7 ชุดแต่ถ้าดูนโยบายหลัก ๆ จะเห็นได้ว่าไม่
ว่าจะเป็นรัฐบาลชุดไหนก็ตาม ยาที่ให้คนไข้เป็นหลัก
เป็นยาประชานิยม เห็นได้จาก 5 ปีที่ผ่านมา (2553-
2557) เราใช้งบประมาณประชานิยมรวมเกือบ 2
ล้านล้านบาท ทั้งจำนำข้าว อุดหนุนพลังงาน และรถ
คันแรกก็ใช้งบรวมทั้งสิ้นเกือบ 1.5 ล้านล้านบาท
ขณะที่งบลงทุนรวมเพียง 1.3 ล้านล้านบาทเท่านั้น
แต่การให้ยาประชานิยมหรือยากระตุ้นเศรษฐกิจเป็น
เพียงการบรรเทาอาการชบเซาของเศรษฐกิจไทย

ไม่ได้เป็นการรักษาโรคที่แท้จริงของคนป่วย (ดูรูปที่ 5)

แล้วโรคที่แท้จริงของคนป่วยคืออะไร? หน้าที่ของหมอที่ดีก็คือการวินิจฉัยโรคตามอาการที่เห็น นักวิเคราะห์ก็เช่นเดียวกัน อาการของการเติบโต เศรษฐกิจที่ชะลอตัวลงก็มีพื้นฐานจากประสิทธิภาพแรงงานที่โตช้า ซึ่งก็มีที่มาที่ไปหลายอย่าง เช่น การลงทุนที่ต่ำ ถ้าถามต่อว่าทำไมการลงทุนบ้านเราจึงต่ำ ก็จะสามารถโยงไปถึงเรื่องความไม่แน่นอนของนโยบายภาครัฐ ความไม่สงบทางการเมือง ปัญหาคอร์รัปชัน ธรรมชาติของปัญหาอุปถัมภ์ ฯลฯ แต่วิเคราะห์ไปก็เพียงเท่านั้นถ้ารักษาไม่ได้ ในความเป็นจริงแล้วด้วยอาการป่วยที่หลากหลายของประเทศไทยคงไม่ได้มีต้นตอเพียงโรคใดโรคหนึ่ง แต่มีอาการแทรกซ้อนเข้ามาอีกหลายโรค การรักษาจึงต้องใช้ยาหลายขนาน

แต่ถ้าจะรักษาตามอาการในวันนี้ก็ควรเน้นไปที่การลงทุนภาคเอกชน เพราะจะช่วยเศรษฐกิจได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ต่างจากนโยบายประชานิยมที่จะกระตุ้นการบริโภคได้เพียงระยะสั้น และการลงทุนของไทยเองก็ต่ำมานาน จนถึงทุกวันนี้ก็ยังไม่สามารถรื้อฟื้นระดับการลงทุนได้เท่ากับเมื่อก่อนเกิดวิกฤตปี 40 (ดูรูปที่ 6) ส่วนภาคเอกชนก็มีความพร้อมที่จะกู้ ขาดก็แต่ความเชื่อมั่น ทำให้อยู่ในช่วงรอดูสถานการณ์ ถ้าจะให้เอกชนเลิกรอ ก็ต้องเพิ่มยาแรงเข้าไป เช่น การทำ investment tax allowance ชั่วคราว ซึ่งเป็นการอนุญาตให้เอกชนสามารถนำค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าทุน เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์และสิ่งปลูกสร้างมาหักเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อยกเว้นภาษีเงินได้ตามสัดส่วน เป็นต้น

แต่การรักษาจะไม่เป็นผลถ้าไม่สามารถเรียกความเชื่อมั่นกลับคืนมา ซึ่งทำได้โดยการประกาศแผนที่มีรายละเอียดชัดเจน ทำให้คนสามารถคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดการลงทุนอะไร จะเห็นอะไรในอีก 3 เดือน หรือหกเดือนข้างหน้า และดำเนินการตามแผนการนั้นจริงๆ เพราะหลายแผนที่รัฐบาลเคยประกาศแต่มีไม่ก็เรื่องที่ทำจริง และสุดท้ายต้องสื่อสารให้ชัดเจนเป็นเอกภาพ (stay on message) เพื่อเป็นการย้ำว่าแผนดังกล่าวจะเกิดขึ้นจริง และเห็นผลจริง สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ความเชื่อมั่นของภาคเอกชนกลับคืนมา

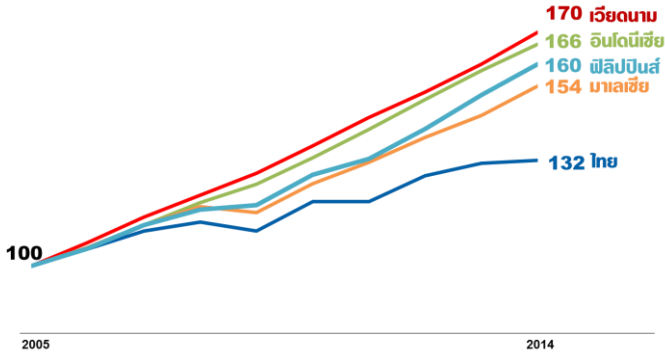

ประเทศไทย: คนป่วยใหม่แห่งเอเชีย?

1 ประเทศไทยป่วยมานานแล้ว

ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่

หน่วย : ไร่ปี 2005 เป็นปีฐาน (2005=100)

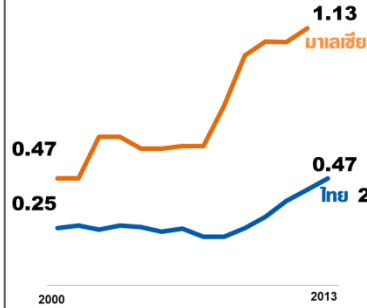

ที่มา: International Monetary Fund

2 ไล่ตามมาเลเซียไม่ทัน และเวียดนามกำลังจะตามทัน

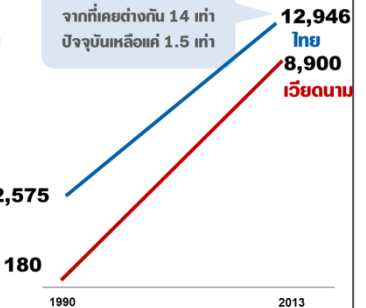
ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา

หน่วย : % ของ GDP

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI)

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

จากที่เคยต่างกัน 14 เท่า ปัจจุบันเหลือแค่ 1.5 เท่า

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, MASTIC   ที่มา: UNCTAD

3 ส่วนแบ่งในตลาดโลกดลง

	การส่งออก		การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI)	
	1990	2013	1990	2013
อันดับ	#15	#22	#17	#22
ส่วนแบ่งการตลาด	1.7%	1.3%	1.2%	0.9%

อันดับ

ส่วนแบ่งการตลาด

ที่มา: UNCOMTRADE, UNCTAD

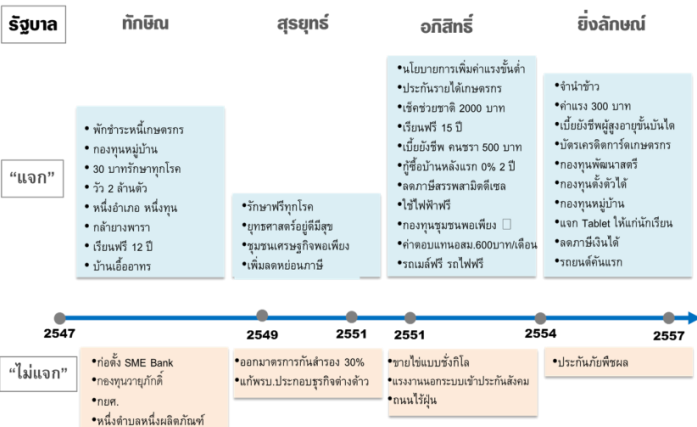
4 ไล่เพียงด้านเศรษฐกิจที่ตัวชี้วัดแย่

ตัวชี้วัด	อดีต	ปัจจุบัน	▲ / ▼
ส่วนแบ่งการส่งออกในตลาดโลก	1.1%	1.3%	▲
ส่วนแบ่งของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	0.6%	0.9%	▲
คดีเด็กและเยาวชน (คดี)	23,591	36,763	▼
จำนวนแม่วัยใส (คน)	92,706	100,570	▼
ประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน (BTU/GDP)	14,108	22,970	▼
ปริมาณมลภาวะทางน้ำ (BOD) (มก./ลิตร)	1.5	2.2	▼
ปริมาณขยะ (ล้านตันต่อปี)	23.9	26.8	▼
ดัชนีการควบคุมคอร์รัปชัน (เปอร์เซ็นต์)	50	49	▼
ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ (GINI)	0.49	0.48	▲
สัดส่วนประชากรที่อยู่ในเมือง	36%	48%	▲

หมายเหตุ: ข้อมูลอดีตเป็นข้อมูลในช่วงปี 1990's ยกเว้น จำนวนแม่วัยใส ปริมาณขยะ ที่เป็นข้อมูลช่วง 2000's ส่วนข้อมูลปัจจุบันคือข้อมูลล่าสุดที่มี (ปี 2013) ยกเว้นประสิทธิภาพการใช้พลังงานเป็นข้อมูลปี 2011

5 10 ปีที่ผ่านมา มีแต่นโยบายลดแลกแจกแถม

นโยบายเศรษฐกิจหลัก ๆ ในรอบ 10 ปี

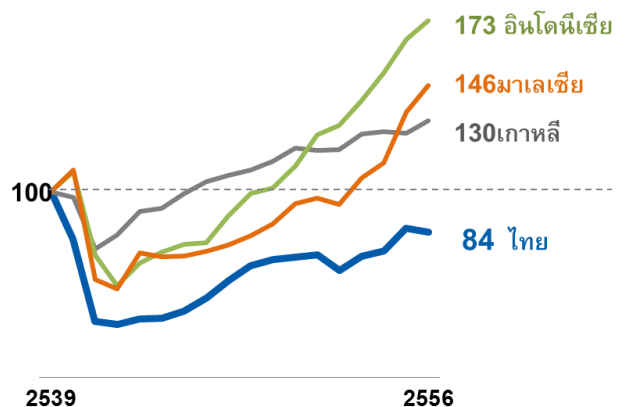

ที่มา: กรุงเทพโพลล์, Thailand Political Database, มติคณะรัฐมนตรี, รวบรวมโดย Thailand Future

6 การลงทุนภาคเอกชนเป็นทางออกที่เหลือ

ระดับการลงทุนของไทย มาเลเซีย เกาหลี

หน่วย : ปี 2539 = 100

ที่มา: World Bank

เกี่ยวกับสถาบันอนาคตไทยศึกษา

มูลนิธิสถาบันอนาคตไทยศึกษา
**THAILAND FUTURE
FOUNDATION**

สถาบันอนาคตไทยศึกษา เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นภายใต้มูลนิธิที่ไม่แสวงหากำไร ก่อตั้งโดยความตั้งใจของกลุ่มนักธุรกิจ นักวิชาการและผู้นำความคิดจากหลายสาขาที่มีความห่วงใยอนาคตของประเทศไทย เพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยและนำเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาประเทศที่มีนัยสำคัญต่อภาคธุรกิจสังคมโดยรวม โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์จากภาคส่วนต่างๆ ของสังคม บนพื้นฐานของข้อมูลและการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งเกื้อหนุนการเจริญเติบโตของประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน ตลอดจนเพื่อสร้างเครือข่ายนักคิดทั้งในระดับบุคคล องค์กร และ สาธารณะ ซึ่งจะเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่แนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

**หากต้องการสมัครรับข่าวสาร และผลงานวิจัยจากสถาบัน
อนาคตไทยศึกษา กรุณาส่งอีเมลมาที่
network@thailandff.org หรือสมัครสมาชิกที่
www.thailandfuturefoundation.org**

การยืมผลงานของสถาบันฯ

- ผลงาน เอกสารเผยแพร่ทุกชิ้นของสถาบันอนาคตไทยศึกษาสงวนสิทธิ์ภายใต้สัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์แบบ แสดงที่มา-ไม่ใช้เพื่อการค้า-ไม่ดัดแปลง 3.0 ประเทศไทย (CC-BY-NC-ND 3.0)
- ไม่แก้ไขเนื้อหาใดๆ จากเว็บสถาบันอนาคตไทยศึกษาที่นำไปเผยแพร่ ยกเว้นเพื่อสะท้อนความเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับเวลา สถานที่ และแนวบรรณาธิการ
- ท่านจะต้องอ้างอิงแหล่งที่มาจากสถาบันอนาคตไทยศึกษาสำหรับทุกผลงาน และเอกสารทุกชิ้นของสถาบันฯ ที่นำไปเผยแพร่
- ท่านไม่สามารถนำผลงาน และเอกสารทุกชิ้นของสถาบันฯ ไปเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า
- หากมีคำถามเกี่ยวกับการยืมผลงานสถาบันฯ ไปใช้ กรุณาติดต่อที่สถาบันอนาคตไทยศึกษา
ได้โดยตรงที่ network@thailandff.org

